

Motion till riksdagen 2006/07:Ub314

av **Maria Öberg och Karin Åström (s)**

Kulturlandskapsforskning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett institut för subarktisk kulturlandskapsforskning.

Motivering

Silverbuseet i Arjeplog är ett kulturhistoriskt museum som arbetar med samisk kultur och nybyggarkultur, förhistoria och samtidshistoria. Till museets mest kända inslag hör den unika samling av samiskt silver som donerades till Arjeplogs kommun i samband med museets invigning 1965. Silverbuseet har sedan dess utvecklats till ett av länets mest betydande besöksmål. I dag uppgår besökstalet till ca 45 000 personer per år, vilket motsvarar 14 gånger kommunens invånarantal.

Under slutet av 1990-talet genomfördes ett omfattande utvecklingsprogram. Syftet var att bibehålla Silverbuseets attraktionsvärde som besöksmål, men också att utveckla museets roll som kunskapsförmedlare och resurs i det lokala kulturlivet.

Silverbuseet har under 1990-talet utarbetat en forskningsverksamhet med inriktning på kulturlandskapsforskning i subarktiska områden. Studierna genomförs i tvärvetenskapligt samarbete med olika institutioner vid Lantbruksuniversitetet i Umeå och Umeå universitet samt med olika universitet i Frankrike och USA. Forskningsprogrammet stöds av EU:s strukturfonder. De olika forskningsprojekten har stor spännvidd: från forskning kring kolonisationsprocesser under tiden närmast efter inlandsisens avsmältning till begravningsritualer och gravskick under stenåldern. Det samiska kulturlandskapet utgör ett viktigt verksamhetsområde, där fältinsatserna bl.a. omfattar dokumentation av byggnadsskick och upprustning av byggnader. Silverbuseet arbetar också med uppdrag inom kulturmiljövårdsområdet samt deltar i den pågående fornminnesinventeringen.

Fel! Okänt namn på

Subarktiska landskap finns inom ett vidsträckt område från den nordliga barrskogsregionen till arktiska miljöer närmast polcirkeln. De naturgeografiska, ekonomiska och kulturella förutsättningarna, som sedan förhistorisk tid strukturerar detta kulturlandskap, är till stora delar intakta. Det ger unika möjligheter för studier av interaktion mellan människa och natur i ett långt tidsperspektiv. Forskning kring traditionella ekonomiers miljöpåverkan över tid är mycket begränsad liksom människors roll i de subarktiska ekosystemens långsiktiga utveckling. Kunskap om kulturlandskapens utveckling utgör en förutsättning för att areella näringar liksom natur- och kulturvård ska kunna bedrivas insiktsfullt och med hög kvalitet.

Det pågående forskningsarbetet har lett till nya teorier och frågeställningar kring kulturlandskap. Insikten om den höga forskningspotential, ur nationellt och internationellt perspektiv, som kulturlandskapsforskning i subarktiska miljöer besitter, har fött en tanke om inrättandet av ett forskningsinstitut. Silvermuseet har gjort en förstudie om förutsättningarna för en etablering av ett forskningsinstitut i Arjeplog med här beskriven inriktning. Förstudien redovisar betydelsen av forskning inom detta område, betydelsen av aktiva forskningsmiljöer i inlandets glesbygdsområden och andra mervärden för samhället som detta innebär. Den utvisar möjligheterna till något nyskapande och unikt. Därför är det angeläget att staten och dess olika myndigheter aktivt medverkar till tillkomsten av ett institut för subarktisk kulturlandskapsforskning i Arjeplog.

Stockholm den 30 oktober 2006

Maria Öberg (s)

Karin Åström (s)